

**Pensioenreglement B (excedent)
Stichting Pensioenfonds Invista**

Geldend per 1 januari 2014

Laatstelijk gewijzigd per 14 maart 2017

Inhoud

1	DEFINITIES EN TOELICHTINGEN	4
2	PENSIOENREGELING EN UITVOERING.....	7
2.1	Deelnemerschap	7
2.2	Informatie	8
2.2.1	Informatieverstrekking algemeen.....	8
2.2.2	Informatie aan de deelnemer	8
2.2.3	Informatie aan de gewezen deelnemer	9
2.2.4	Informatie aan de gewezen partner	10
2.2.5	Informatie aan de pensioengerechtigde.....	10
2.2.6	Informatie bij vertrek naar een andere lidstaat.....	10
2.2.7	Informatie op verzoek.....	11
2.2.8	Informatieplicht van de (gewezen) deelnemer en pensioengerechtigde.....	11
3	BEREKENINGSGRONDSLAGEN.....	11
3.1	Deelnemersjaren.....	11
3.2	Pensioengevend salaris.....	12
3.3	Franchise	12
3.4	Pensioengrondslag	13
3.5	Parttimefactor.....	13
3.6	Beschikbare premie en besteding.....	13
4	SOORTEN PENSIOENEN.....	14
4.1	Algemeen	14
4.2	Ouderdomspensioen.....	14
4.3	Partnerpensioen.....	15
4.4	Wezenpensioen	15
4.5	Pensioenaanspraken voor aspirant-deelnemers	16
5	TOESLAGEN EN KORTINGEN	16
5.1	Toeslagen	16
5.2	Kortingen.....	17
5.3	Compenseren gemiste toeslag of korting.....	17
6	KEUZEMOGELIJKHEDEN	17

6.1	Algemene bepalingen over keuzemogelijkheden	17
6.2	Verschuiving van de pensioendatum	18
6.3	Deeltijdpensionering	18
6.4	Uitruil van partnerpensioen naar extra ouderdomspensioen of omgekeerd	18
6.5	Omzetten ouderdomspensioen in AOW-overbruggingspensioen	19
6.6	Variatie in de hoogte van het ouderdomspensioen	19
7	ARBEIDSONGESCHIKTHEID	19
7.1	Pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid	19
8	BIJZONDERE GEBEURTENISSEN EN SITUATIES	20
8.1	Onbetaald verlof	20
8.2	Tussentijdse beëindiging van het deelnemerschap	20
8.3	Waardeoverdracht	21
8.4	Gevolgen van beëindiging partnerrelatie voor partnerpensioen	21
8.5	Gevolgen van beëindiging partnerrelatie voor ouderdomspensioen	22
8.6	Afkoop van kleine pensioenen	23
9	FINANCIËLE BEPALINGEN	23
9.1	Financiering van de pensioenregeling	23
9.2	Deelnemersbijdrage	24
9.3	Uitkering van de pensioenen	24
10	OVERIGE BEPALINGEN	25
10.1	Fiscale maximering	25
10.2	Vervreemden van pensioenaanspraken en pensioenrechten	25
10.3	Wijzigingsvoorbehoud werkgever	25
10.4	Herverzekering	26
10.5	Onvoorziene gevallen	26
10.6	Overgangsbepalingen	26
10.7	Inwerkingtreding	26
	Bijlage 1: Flexibiliseringsfactoren keuzemogelijkheden	27
	Bijlage 2: Kerncijfers	38

1 DEFINITIES EN TOELICHTINGEN

Naast de definities van artikel 1 van de Statuten, die ook gelden voor dit pensioenreglement, wordt verstaan onder:

- 1.1 Pensioenfonds
De Stichting Pensioenfonds Invista.
- 1.2 Statuten
De Statuten van het pensioenfonds.
- 1.3 Bestuur
Het bestuur van het pensioenfonds.
- 1.4 Uitvoeringsovereenkomst
De overeenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds over de uitvoering van een of meer pensioenregelingen.
- 1.5 Werkgever
INVISTA (Nederland) B.V., INVISTA Polyester B.V.
- 1.6 Aangesloten onderneming
De onderneming die als zodanig door het bestuur is aangewezen en samen met de werkgever en overige aangesloten ondernemingen een economische en/of organisatorische eenheid vormt.
- 1.7 Werknemer
Degene die krachtens een arbeidsovereenkomst in dienst is bij werkgever, met uitzondering van een vakantiekraacht of stagiair.
- 1.8 Deelnemer
De werknemer van 21 jaar of ouder die ingevolge dit pensioenreglement pensioenaanspraken jegens het pensioenfonds verwerft.
- 1.9 Aspirant-deelnemer
De werknemer die de leeftijd van 21 jaar nog niet heeft bereikt.
- 1.10 Gewezen deelnemer
De persoon van wie het deelnemerschap aan dit pensioenreglement is beëindigd, anders dan door het bereiken van de pensioendatum of door overlijden, doch die krachtens de bepalingen in dit pensioenreglement premievrije pensioenaanspraken jegens het pensioenfonds behoudt.
- 1.11 Gepensioneerde
De persoon die krachtens de bepalingen van dit pensioenreglement recht heeft op een pensioenuitkering van het pensioenfonds.
- 1.12 Parttimer
De werknemer die minder dan de bij de werkgever geldende normale werktijd werkzaam is.
- 1.13 Partner
  - de echtgeno(o)t(e) van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde;
  - de ongehuwde persoon die een wettig geregistreerd partnerschap heeft gesloten met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde;

- de ongehuwde, niet wettelijk als partner geregistreerde persoon, niet zijnde een bloed- of aanverwant in de rechte lijn, met wie de ongehuwde, niet wettelijk als partner geregistreerde, (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een gezamenlijke huishouding voert en die als partner bij het pensioenfonds is aangemeld en als zodanig is aanvaard.
  - a. Indien de (gewezen) deelnemer zijn ongehuwde, niet als partner bij de burgerlijke stand geregistreerde partner, voor partnerpensioen wenst aan te wijzen, dient hij het partnerschap overeenkomstig de door het bestuur vastgestelde procedure aan te melden, waarbij de volgende voorwaarden gelden:
    - de (gewezen) deelnemer dient een afschrift van een notarieel verleden samenlevingsovereenkomst te overleggen, waaruit ten genoegen van het pensioenfonds de onderhoudsverplichting van de (gewezen) deelnemer jegens zijn partner blijkt;
    - de (gewezen) deelnemer dient ten genoegen van het pensioenfonds, onder meer het overleggen van recente uittreksels uit de Basisadministratie Personen, aan te tonen dat de gezamenlijke huishouding ten minste zes maanden voorafgaand aan de pensioendatum onafgebroken heeft geduurd.

1.14 Gewezen partner

De persoon die als partner als bedoeld in 1.13 aangemerkt is geweest en waarvan de partnerrelatie met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geëindigd als bedoeld in 1.16.

1.15 Gezamenlijke huishouding

Hiervan is sprake als:

- een tussen de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en een ander persoon gesloten samenlevingsovereenkomst notarieel is verleden; én
- deze andere persoon in de samenlevingsovereenkomst als begunstigde van het partnerpensioen is aangewezen onder herroeping van eerdere begunstiging; én
- deze andere persoon en de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde onafgebroken zijn ingeschreven in de Basisadministratie Personen op hetzelfde adres.

1.16 Scheiding

Hieronder wordt verstaan:

- beëindiging van het huwelijk door echtscheiding;
- ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed;
- beëindiging van het wettig geregistreerd partnerschap;
- beëindiging van de gezamenlijke huishouding.

De scheidingsdatum bij gehuwden en wettig geregistreerden is de inschrijvingsdatum van de scheiding in de registers van de Burgerlijke Stand.

Het einde van de Gezamenlijke huishouding moet binnen 1 jaar na het eindigen ervan door ten minste één van de partners aan het pensioenfonds schriftelijk worden gemeld. Bij de melding moet een kopie van het aangetekende schrijven aan de andere partner of aan de notaris worden overlegd waarmee de Gezamenlijke Huishouding wordt beëindigd. Als datum voor het einde van de Gezamenlijke huishouding wordt aangemerkt de datum van het aangetekende schrijven waarmee de beëindiging een feit is geworden. Indien geen eenduidigheid bestaat over de beëindigingsdatum, wordt als beëindigingsdatum aangehouden de datum waarop volgens de Basisadministratie Personen de inschrijving op hetzelfde adres is geëindigd.

1.17 Kind

- het kind beneden de leeftijd van 18 jaar van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, dat tot deze (gewezen) deelnemer of gepensioneerde in familierechtelijke betrekking staat;
- het stief- en pleegkind beneden de leeftijd van 18 jaar van de (gewezen)deelnemer of gepensioneerde. Onder pleegkind wordt verstaan het kind, dat door de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde als eigen kind wordt onderhouden, mits dit pleegkind bij het pensioenfonds is aangemeld en als zodanig is aanvaard.

Indien de (gewezen) deelnemer zijn pleegkind voor wezenpensioen wenst aan te melden, dient hij ten genoegen van het pensioenfonds aan te tonen dat het onderhoud van het kind grotendeels te zijnen laste komt.

- de hier genoemde kinderen tussen de leeftijd van 18 en 27 jaar indien zij de voor werkzaamheden beschikbare tijd hoofdzakelijk aan een studie of beroepsopleiding besteden.

1.18 Nabestaande

De (gewezen) partner die of het kind dat na overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde jegens het pensioenfonds recht heeft op een (bijzonder) partnerpensioen respectievelijk recht heeft op een wezenpensioen.

1.19 Pensioen

Ouderdoms-, (bijzonder) partner- of wezenpensioen in de zin van dit pensioenreglement.

1.20 Pensioenaanspraak

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, uitgezonderd toekomstige voorwaardelijke toeslagverlening.

1.21 Pensioenrecht

Het recht op een ingegaan pensioen, uitgezonderd toekomstige voorwaardelijke toeslagverlening.

1.22 Pensioengerechtigde

De persoon die op grond dit pensioenreglement een pensioenuitkering ontvangt van het pensioenfonds.

1.23 Pensioenrichtdatum

De eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer 67 jaar wordt.

1.24 Pensioendatum

De dag waarop het ouderdomspensioen daadwerkelijk ingaat. Indien de gepensioneerde niet kiest voor vervroeging van de ingang van het pensioen, is de pensioendatum gelijk aan de pensioenrichtdatum. Indien de gepensioneerde heeft gekozen voor vervroeging van de ingang van het pensioen, is de pensioendatum de dag waarop het vervroegde pensioen ingaat. De pensioendatum gaat niet eerder in dan op 60 jarige leeftijd.

1.25 Afkoop

Het pensioenfonds heeft de mogelijkheid om kleine pensioenen af te kopen. Het pensioenbedrag bedraagt in dat geval niet meer dan de jaarlijks wijzigend wettelijk bepaalde afkoopgrens. De reeds opgebouwde pensioenaanspraken worden in dat geval omgezet naar een eenmalige uitkering ineens, de afkoopwaarde, aan de pensioengerechtigde.

1.26 Toeslagen

Het pensioenfonds kan jaarlijks besluiten om door middel van toeslagverlening te trachten de pensioenen waardevast dan wel welvaartsvast te houden.

1.27 WIA

De Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen. De WIA is de opvolger van de WAO.

1.28 WIA-grenssalaris

De salariegrens tot waar de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) uitkeringen verstrekt.

1.29 AOW

De Algemene Ouderdomswet.

- 1.30 UWV
Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen.
- 1.31 Arbeidsongeschiktheid
Arbeidsongeschiktheid in de zin van de WAO/WIA, voor zover ontstaan tijdens het dienstverband bij de Werkgever. De mate van arbeidsongeschiktheid c.q. het arbeidsongeschiktheidspercentage wordt vastgesteld door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen, dan wel afgeleid van de door dit uitvoeringsorgaan vastgestelde mate van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid en/of resterende restverdien capaciteit.
- 1.32 Vorige pensioenregeling
De pensioenregeling B (excedent) die gold tot 31 december 2013.
- 1.33 Wet VPS
Wet verevening pensioenrechten bij scheiding.
- 1.34 Verevening
Verdeling van het tijdens de huwelijkse periode opgebouwde ouderdomspensioen tussen beide partners.
- 1.35 Beleidsdekkingsgraad
De gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststellen.

2 PENSIOENREGELING EN UITVOERING

2.1 Deelnemerschap

1. Deelnemer in deze pensioenregeling is de werknemer:
  - Die werkzaam is bij de INVISTA (Nederland) B.V. vestiging Dordrecht, Rozenburg en Born, die reeds deelnemer was in de tot 1 januari 2014 geldende pensioenregeling B (excedent)¹ en die zowel op 31 december 2013 als op 1 januari 2014 in dienst was bij INVISTA (Nederland) B.V.;
  - Die op of na 1 januari 2014 werkzaam is bij de INVISTA (Nederland) B.V. vestiging Dordrecht, Rozenburg en Born;
  - Die op of na 1 januari 2006 in dienst is getreden bij INVISTA Polyester B.V. en die op 1 januari 2016 nog in dienst was bij INVISTA Polyester B.V.;
  - Die op of na 1 januari 2016 in dienst is getreden bij INVISTA Polyester B.V..
2. Het deelnemerschap vangt aan op de eerste dag van de maand van indiensttreding bij de werkgever. Indien de werknemer bij indiensttreding jonger is dan 21 jaar, vangt het deelnemerschap aan op de eerste dag van de maand waarin de werknemer de leeftijd van 21 jaar bereikt.
3. Het deelnemerschap eindigt:
  - a. bij overlijden van de deelnemer;
  - b. bij het bereiken van de pensioendatum;
  - c. bij uitdiensttreding voordat het pensioen in gaat;

---

¹ Deelnemers in de pensioenregeling B (excedent) geldend tot 1 januari 2014, zijn de werknemers die:

- Werkzaam zijn bij de INVISTA (Nederland) B.V. vestigingen Dordrecht en Rozenburg, die op of na 1 januari 2006 in dienst zijn getreden bij INVISTA (Nederland) B.V.;
- Werkzaam zijn bij de INVISTA (Nederland) B.V. vestiging Born en die op of na 21 december 2012 in dienst zijn getreden bij INVISTA (Nederland) B.V..

4. Voor de deelnemer die geen werkzaamheden meer verricht wordt het deelnemerschap in bepaalde situaties voortgezet. Deze situaties zijn:
  - a. Arbeidsongeschiktheid (zie artikel 7.1).
5. Aspirant-deelnemer is de werknemer die jonger is dan 21 jaar.
6. Het aspirant-deelnemerschap eindigt:
  - a. bij aanvang deelnemerschap;
  - b. door overlijden van de aspirant-deelnemer;
  - c. bij uitdiensttreding voordat het deelnemerschap in gaat;
7. Voor de toepassing van de bepalingen omtrent aanvang van het deelnemerschap en beëindiging van de arbeidsovereenkomst worden dienstverbanden bij de werkgever en de aaneengesloten ondernemingen, die elkaar direct opvolgen, als één onafgebroken dienstverband beschouwd.

2.2 Informatie

2.2.1 Informatieverstrekking algemeen

1. Het Pensioenfonds heeft een website waarop informatie te vinden is over de pensioenregeling en de financiële situatie van het Pensioenfonds. Verder heeft het Pensioenfonds op de website de wettelijk verplichte documenten voor deelnemers beschikbaar gesteld.
2. De informatie van het pensioenfonds is correct, duidelijk en evenwichtig en wordt tijdig verstrekt of beschikbaar gesteld.
3. Het pensioenfonds verstrekt de informatie elektronisch of schriftelijk.
4. Indien het pensioenfonds voornemens is de informatie elektronisch te verstrekken, wordt de (gewezen) deelnemer, de gewezen partner en de pensioengerechtigde hierover schriftelijk geïnformeerd.
5. Een (gewezen) deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde die niet instemt met elektronische verstrekking ontvangt de informatie schriftelijk.
6. Bij het verstrekken van de schriftelijke informatie kan het fonds zich houden aan het laatst hem bekende adres. Blijkt dit adres onjuist te zijn, dan doet het fonds navraag bij de Basisadministratie Personen in de laatst bekende woonplaats. De hiermee gepaard gaande kosten kan het fonds in rekening brengen bij de deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde of gewezen partner. Deze kosten kunnen niet direct in mindering worden gebracht op de uitkering.
7. Indien de deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde of gewezen partner heeft ingestemd met elektronische verstrekking van informatie en het bij het fonds bekende adres voor deze elektronische verstrekking blijkt onjuist, verstrekt het fonds de informatie schriftelijk.
8. Het pensioenfonds heeft een klachten- en geschillenregeling. Eventuele klachten kunnen worden toegezonden aan het pensioenfonds.

2.2.2 Informatie aan de deelnemer

1. De werkgever zorgt ervoor dat het pensioenfonds de deelnemer bij het begin van het deelnemerschap informeert over de inhoud van de pensioenregeling en overige zaken die voor de deelnemer van belang zijn. Van de nadien in de pensioenregeling doorgevoerde wijzigingen wordt de deelnemer ook geïnformeerd.

2. Het pensioenfonds verstrekt de deelnemer jaarlijks een opgave van de opgebouwde pensioenaanspraken en de fiscale waardeangroei, alsmede informatie over toeslagverlening en vermindering van pensioenaanspraken.
3. Het pensioenfonds informeert de deelnemer binnen drie maanden na de wijziging in de pensioenregeling over die wijziging en de mogelijkheid om het gewijzigde pensioenreglement op te vragen bij het pensioenfonds.
4. Het pensioenfonds verstrekt de deelnemer bij beëindiging van de deelneming een opgave van de opgebouwde pensioenaanspraken, alsmede informatie over toeslagverlening, vermindering van pensioenaanspraken en beëindiging van de deelneming. Indien van toepassing informatie over omstandigheden die betrekking hebben op het functioneren van het pensioenfonds.
5. Het pensioenfonds verstrekt de deelnemer ten minste drie maanden vóór de pensioendatum een opgave van de hoogte van de pensioenaanspraken en informatie over de toeslagverlening.
6. Het pensioenfonds verstrekt de deelnemer bij de in lid 5 vermelde opgave informatie over het keuzerecht uitruil partnerpensioen in hoger of eerder ingaand ouderdomspensioen, het keuzerecht uitruil ouderdomspensioen in partnerpensioen, alsmede informatie over de toeslagverlening. Bij de opgave wordt een formulier gevoegd waarop de deelnemer zijn keuze kan aangeven ten aanzien van:
  - het geheel of gedeeltelijk afstand doen van het partnerpensioen ten einde zijn ouderdomspensioen te verhogen; of
  - het gedeeltelijk afstand doen van zijn ouderdomspensioen ten einde het partnerpensioen te verhogen.

Indien de deelnemer gebruik maakt van de een van de voornoemde keuzemogelijkheden dient het ingevulde en ondertekende keuzeformulier binnen één maand aan het pensioenfonds te worden teruggestuurd.

Indien wordt gekozen voor het geheel of gedeeltelijk afstand doen van het partnerpensioen, dient het keuzeformulier zowel door de deelnemer als door de partner te worden ondertekend. Indien de deelnemer geen partner heeft die jegens het pensioenfonds rechten kan doen gelden, dient hij dit op het keuzeformulier aan te geven en het formulier te ondertekenen.

Indien de deelnemer gebruik maakt van de mogelijkheid tot vervroeging en/of variëren in de hoogte van de uitkering als bedoeld in artikel 6, verstrekt het pensioenfonds hem ten minste twee maanden voor de pensioendatum een verklaring met een voorlopige opgave van de herrekende pensioenaanspraken. De deelnemer dient de verklaring te ondertekenen en binnen één maand na dagtekening aan het pensioenfonds terug te sturen.

2.2.3 Informatie aan de gewezen deelnemer

1. Het pensioenfonds verstrekt de gewezen deelnemer ten minste een keer in de vijf jaar een opgave van de opgebouwde pensioenaanspraken, alsmede informatie over toeslagverlening en vermindering van pensioenaanspraken. Verder informeert het pensioenfonds de gewezen deelnemer binnen drie maanden na een wijziging van het toeslagbeleid over die wijziging.
2. Indien uitruil van pensioenaanspraken als bedoeld in artikel 6.4 volgens de fiscale wet- en regelgeving mogelijk is, verstrekt het pensioenfonds de gewezen deelnemer bij de in lid 1 bedoelde opgave informatie over het keuzerecht uitruil ouderdomspensioen in partnerpensioen. Bij de opgave wordt een formulier gevoegd waarop de gewezen deelnemer zijn keuze kan aangeven. Indien de gewezen deelnemer van zijn keuzerecht gebruik maakt dient het door hem ingevulde en ondertekende keuzeformulier binnen één maand na dagtekening van de in lid 1 bedoelde opgave aan het pensioenfonds te worden teruggestuurd. Na ontvangst van het keuzeformulier verstrekt het pensioenfonds de gewezen deelnemer binnen drie maanden een aangepaste opgave van de hoogte van zijn premievrije pensioenaanspraken.

3. Bij het verstrekken van de opgave van de hoogte van de opgebouwde pensioenaanspraken aan de gewezen deelnemer na beëindiging van het deelnemerschap, wordt de mededeling van de gewezen deelnemer in het kader van vervroegde pensionering als bedoeld in artikel 6.2 mede in acht genomen.
4. Het pensioenfonds verstrekt de gewezen deelnemer ten minste drie maanden vóór de pensioendatum een opgave van de hoogte van de pensioenaanspraken en informatie over de toeslagverlening.
5. Het pensioenfonds verstrekt de gewezen deelnemer bij de in lid 4 vermelde opgave informatie over het keuzerecht uitruil partnerpensioen in hoger of eerder ingaand ouderdomspensioen, het keuzerecht uitruil ouderdomspensioen in partnerpensioen, alsmede informatie over de toeslagverlening. Bij de opgave wordt een formulier gevoegd waarop de gewezen deelnemer zijn keuze kan aangeven ten aanzien van:
  - het geheel of gedeeltelijk afstand doen van het partnerpensioen ten einde zijn ouderdomspensioen te verhogen; of
  - het gedeeltelijk afstand doen van zijn ouderdomspensioen ten einde het partnerpensioen te verhogen.

Indien de gewezen deelnemer gebruik maakt van de een van de voornoemde keuzemogelijkheden dient het ingevulde en ondertekende keuzeformulier binnen één maand aan het pensioenfonds te worden teruggestuurd.

Indien wordt gekozen voor het geheel of gedeeltelijk afstand doen van het partnerpensioen, dient het keuzeformulier zowel door de gewezen deelnemer als door de partner te worden ondertekend. Indien de gewezen deelnemer geen partner heeft die jegens het pensioenfonds rechten kan doen gelden, dient hij dit op het keuzeformulier aan te geven en het formulier te ondertekenen.

Indien de gewezen deelnemer gebruik maakt van de mogelijkheid tot vervroeging en/of variëren in de hoogte van de uitkering als bedoeld in artikel 6, verstrekt het pensioenfonds hem ten minste twee maanden voor de pensioendatum een verklaring met een voorlopige opgave van de herrekende pensioenaanspraken. De gewezen deelnemer dient de verklaring te ondertekenen en binnen één maand na dagtekening aan het pensioenfonds terug te sturen.

2.2.4 Informatie aan de gewezen partner

1. Het pensioenfonds verstrekt aan degene die gewezen partner wordt en een aanspraak verkrijgt op bijzonder partnerpensioen een opgave van de opgebouwde aanspraak op bijzonder partnerpensioen, alsmede informatie over toeslagverlening en vermindering van aanspraken.
2. Ten minste één keer in de vijf jaar verstrekt het pensioenfonds aan de gewezen partner een opgave van het bijzonder partnerpensioen en informatie over toeslagverlening. Verder informeert het pensioenfonds de gewezen partner binnen drie maanden na een wijziging van het toeslagbeleid over die wijziging.

2.2.5 Informatie aan de pensioengerechtigde

1. Het pensioenfonds verstrekt degene die pensioengerechtigde wordt en vervolgens jaarlijks een opgave van zijn pensioenrecht en de opgebouwde aanspraken op partner- en wezenpensioen, alsmede informatie over toeslagverlening en vermindering van aanspraken en rechten.
2. Na afloop van elk kalenderjaar ontvangt de pensioengerechtigde een jaaropgave met daarin vermeld de hoogte van de in dat boekjaar uitgekeerde bedragen en de hoogte van de wettelijke inhoudingen van dat boekjaar. Verder informeert het pensioenfonds de pensioengerechtigde binnen drie maanden na een wijziging van het toeslagbeleid over die wijziging.

2.2.6 Informatie bij vertrek naar een andere lidstaat

Het pensioenfonds verstrekt (gewezen) deelnemers en gepensioneerden die zich in een andere lidstaat vestigen informatie over hun pensioenaanspraken en pensioenrechten en over de mogelijkheden die hun op

grond van de pensioenregeling worden geboden. De verstrekte informatie is ten minste gelijk aan de informatie die wordt verstrekt aan (gewezen) deelnemers en gepensioneerden die in Nederland blijven.

2.2.7 Informatie op verzoek

1. Het pensioenfonds verstrekt de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer, de gewezen partner en de pensioengerechtigde op verzoek:
  - a. een opgave van zijn opgebouwde aanspraken, te bereiken aanspraken of pensioenrecht. Voor zover het ouderdomspensioen betreft, worden deze gegevens weergegeven op basis van een pessimistisch, een verwacht en een optimistisch scenario;
  - b. informatie die specifiek voor hem relevant is; en
  - c. documenten van het Pensioenfonds.
2. Het pensioenfonds verstrekt de informatie bedoeld in lid 1 onder a tot en met c op verzoek ook aan vertegenwoordigers van (gewezen) deelnemers, van gewezen partners of van pensioengerechtigden.
3. Het pensioenfonds verstrekt de (gewezen) deelnemer op verzoek informatie over de gevolgen van uitruil van partnerpensioen voor hoger of eerder ingaand ouderdomspensioen, van ouderdomspensioen in partnerpensioen of van andere vormen van uitruil.
4. Het fonds is bevoegd kosten in rekening te brengen voor het verstrekken van informatie. Dit geldt niet voor het opvragen van het pensioenreglement, informatie over beleggingen en uitruil van aanspraken.

2.2.8 Informatieplicht van de (gewezen) deelnemer en pensioengerechtigde

1. Indien een (gewezen) deelnemer ingevolge artikel 6.2 eerder dan de pensioenrichtdatum met pensioen wenst te gaan, dient hij dit uiterlijk drie maanden vóór de gewenste pensioendatum respectievelijk de pensioenrichtdatum schriftelijk aan het pensioenfonds mede te delen.
2. Indien een (gewezen) deelnemer gebruik wil maken van de mogelijkheid tot variatie in de pensioenuitkering als bedoeld in artikel 6.6, dient hij dit uiterlijk drie maanden vóór de pensioendatum schriftelijk aan het pensioenfonds mede te delen.
3. De (gewezen) deelnemer en pensioengerechtigde zijn verplicht het pensioenfonds in kennis te stellen van voor het pensioenfonds van belang zijnde gegevens die nodig zijn voor de uitvoering van dit pensioenreglement. Bij de van belang zijnde gegevens moet bijvoorbeeld gedacht worden aan wijzigingen in de burgerlijke staat, de gezinssamenstelling, het adres en de mate van arbeidsongeschiktheid. Bij gebreke daarvan is hij jegens het pensioenfonds aansprakelijk voor eventueel voor het pensioenfonds uit dat verzuim voortvloeiende kosten en zullen eventueel teveel uitgekeerde pensioenbedragen worden verrekend of teruggevorderd.
4. Het pensioenfonds vraagt in beginsel geen medische waarborgen voor het toekennen of verhogen van pensioenaanspraken. Als op grond van de Wet op de medische keuringen medische waarborgen gevraagd mogen worden, kan het pensioenfonds hiertoe overgaan.

3 BEREKENINGSGRONDSLAGEN

3.1 Deelnemersjaren

1. Deelnemersjaren zijn de jaren die liggen tussen de datum waarop het deelnemerschap is aangevangen en die onafgebroken als deelnemer zijn doorgebracht tot uiterlijk de pensioendatum. Dit met inachtneming van het bepaalde in artikel 2.1 lid 7. Deze jaren worden verhoogd met de extra deelnemersjaren die uit een eventuele inkomende waardeoverdracht worden verkregen.

2. Bij het bepalen van het aantal deelnemersjaren dat voor de pensioenberekening in aanmerking komt, wordt het aantal deelnemersjaren afgerond op jaren en volle maanden. Een gedeelte van de maand van 15 dagen of meer wordt als één maand beschouwd.
3. Het bestuur kan op nader te bepalen voorwaarden en na verkregen toestemming van de werkgever besluiten dat als deelnemersjaren worden meegenomen de perioden waarin de deelnemer in dienstbetrekking stond met een met de aangesloten onderneming verbonden lichaam als bedoeld in artikel 10a lid 4 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969, dat niet in Nederland is gevestigd (de buitenlandse werkgever), voor zover de deelnemer bij die buitenlandse werkgever niet heeft deelgenomen aan een pensioenregeling. Indien een dergelijk besluit wordt genomen, zal zulks door het pensioenfonds onder vermelding van de betreffende voorwaarden aan de deelnemer schriftelijk worden medegedeeld. Het bestuur kan bij besluit instemmen met een voortzetting van het deelnemerschap zoals hiervoor bedoeld, mits een dergelijke voortzetting niet in strijd komt met de geldende fiscale wet- en regelgeving of de Pensioenwet en de daarop rustende bepalingen.

3.2 Pensioengevend salaris

1. Voor iedere (aspirant-) deelnemer wordt op de datum van aanvang van het (aspirant-) deelnemerschap en verder jaarlijks per 1 januari het pensioengevend salaris vastgesteld. Dit pensioengevend salaris blijft voor de toepassing van dit pensioenreglement tot de eerst volgende 1 januari van toepassing, tenzij er sprake is van een tussentijdse verlaging van het pensioengevend salaris. In dat geval zal deze tussentijdse verlaging per direct in de pensioenopbouw worden meegenomen.
2. Het pensioengevend salaris wordt in euro's vastgesteld.
3. Het pensioengevend salaris is voor werknemers die werkzaam zijn bij de vestigingen Dordrecht en Rozenburg van INVISTA (Nederland) B.V. en voor werknemers die werkzaam zijn bij INVISTA Polyester B.V. gelijk aan 13,96 maal het bruto maandsalaris (inclusief een eventuele persoonlijke toeslag) van de (aspirant-) deelnemer en, indien de (aspirant-) deelnemer werkzaam is in ploegendienst, een ploegentoeslag, exclusief de afbouwtoeslag.
4. Het pensioengevend salaris voor werknemers die werkzaam zijn bij de vestiging Born van INVISTA (Nederland) B.V. is gelijk aan 12,96 maal het bruto maandsalaris van de (aspirant-) deelnemer, inclusief de ploegentoeslag, de uitvoeringstoeslag, de diplomatoeslag en de vakantietoeslag en exclusief de afbouwtoeslag.
5. Het pensioengevend salaris kan worden gemaximeerd, bijvoorbeeld indien wet- en regelgeving hiertoe verplichten. Per 1 januari 2014 is er geen maximum pensioengevend salaris bepaald. Per 1 januari 2015 bedraagt het maximum pensioengevend salaris voor deze pensioenregeling € 100.000,-. Het bestuur zorgt er voor dat de deelnemers en overige belanghebbenden op toegankelijke wijze kennis kunnen nemen van een (voor het betreffende kalenderjaar) vastgesteld maximum pensioengevend salaris. In bijlage 2 bij dit pensioenreglement is het in enig jaar van toepassing zijnde maximum pensioengevend salaris opgenomen.

3.3 Franchise

De franchise is het bedrag waarover geen ouderdomspensioen wordt opgebouwd. De hoogte van de franchise wordt door het bestuur vastgesteld. De franchise is gelijk aan het maximaal in aanmerking te nemen jaarsalaris in de basisregeling (de salarissgrens). Per 1 januari 2014 is deze gelijk aan € 34.553,-. Per 1 januari 2015 is deze gelijk aan € 35.244,-. Dit bedrag wordt jaarlijks per 1 januari herzien. Dit gebeurt door aanpassing op basis van de gemiddelde (CAO-) loonstijging bij alle vestigingen van INVISTA (Nederland) B.V. en afgerond op hele euro's. Het bestuur zorgt er voor dat de (aspirant-) deelnemers en overige belanghebbenden op toegankelijke wijze kennis kunnen nemen van de vastgestelde franchise.

Aanspraken van ouderdomspensioen, partnerpensioen en/of wezenpensioen die worden berekend over het jaarsalaris beneden de salarissgrens, worden opgebouwd conform pensioenreglement B basis. In bijlage 2 bij dit pensioenreglement is de in enig jaar van toepassing zijnde salarissgrens opgenomen.

3.4 Pensioengrondslag

1. De pensioengrondslag is het bedrag waarover pensioen wordt opgebouwd. De hoogte van de pensioengrondslag is het (maximum) pensioengevend salaris verminderd met de franchise. De pensioengrondslag wordt in euro's vastgesteld.
2. De pensioengrondslag wordt voor iedere (aspirant-) deelnemer bij opname in de pensioenregeling vastgesteld. Vervolgens wordt de pensioengrondslag jaarlijks per 1 januari opnieuw vastgesteld. Wijzigingen op andere data worden alleen in aanmerking genomen als het verlagen van de pensioengrondslag betreft.
3. Indien en zolang het jaarsalaris van de deelnemer niet hoger is dan 261 maal het op 1 januari van het betrokken jaar geldende maximum dagloon waarnaar de premie ingevolge de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) wordt geheven, hierna het WIA -grenssalaris genoemd, worden verhogingen van de pensioengrondslag volledig in aanmerking genomen.
Indien het jaarsalaris van de deelnemer hoger is dan het WIA-grenssalaris of stijgt boven het WIA-grenssalaris, wordt een verhoging van het pensioen in aanmerking genomen voor zover de verhoging van de pensioengrondslag niet meer bedraagt dan 30% van de pensioengrondslag in het voorgaande jaar. Indien het jaarsalaris stijgt boven het WIA -grenssalaris zal echter bij vaststelling van de pensioengrondslag tenminste de salarisstijging tot en met het WIA -grenssalaris in aanmerking worden genomen.

3.5 Parttimefactor

1. De parttimefactor is de verhouding tussen het overeengekomen aantal arbeidsuren van de (aspirant-) deelnemer per week en het gebruikelijke aantal arbeidsuren per week bij de werkgever.
2. Als een (aspirant-) deelnemer parttime werkt, wordt daarmee als volgt rekening gehouden:
  - de pensioengrondslag wordt op full-timebasis vastgesteld;
  - ieder deelnemersjaar waarin parttime is gewerkt wordt voor een evenredig deel in aanmerking genomen. Voor toekomstige deelnemersjaren wordt in dit verband aangenomen dat het laatste parttimepercentage tot de pensioenrichtdatum gelijk blijft.
3. Bij een wijziging van de parttimefactor (waaronder ook begrepen wordt de aanvang of het einde van het parttimewerk) worden de deelnemersjaren opnieuw vastgesteld per de eerste dag van de maand waarin de wijziging van de parttimefactor plaatsvindt.
4. Voor de berekening van partner- en wezenpensioen bij overlijden van een deelnemer wordt uitgegaan van de veronderstelling dat de in de maand van overlijden van de deelnemer geldende parttimefactor van kracht zou blijven tot de pensioenrichtdatum.
5. De deelnemersbijdrage wordt voor een deelnemer die in deeltijd werkt berekend door de pensioengrondslag te berekenen die zou gelden als de deelnemer een fulltime dienstverband zou hebben bij de werkgever. De deelnemersbijdrage wordt vervolgens vermenigvuldigd met de parttimefactor.

3.6 Beschikbare premie en besteding

1. De grootte van de te verkrijgen pensioenen is afhankelijk van de voor de verzekering daarvan te stellen premie. De beschikbare premie wordt afgeleid van de pensioengrondslag (artikel 3.4) van de deelnemer en gedurende het deelnemerschap per jaar beschikbaar gesteld.
2. De beschikbaar te stellen premie op jaarbasis is gelijk aan een percentage van de pensioengrondslag als bedoeld in artikel 3.4, en is als volgt vastgesteld:

Leeftijd	Beschikbare premie
20 – 24	5,3%
25 – 29	6,4%
30 – 34	7,7%
35 – 39	9,3%
40 – 44	11,3%
45 – 49	13,6%
50 – 54	16,5%
55 – 59	20,0%
60 – 64	24,3%
65 – 66	28,0%

- De beschikbare premie wordt besteed voor de verzekering van een ouderdomspensioen, partnerpensioen en/of wezenpensioen ten behoeve van de (gewezen) deelnemer, zijn partner c.q. pensioengerechtigde kinderen, conform de artikelen 4.2, 4.3 en 4.4 van dit pensioenreglement.

4 SOORTEN PENSIOENEN

4.1 Algemeen

- Deze pensioenregeling heeft het karakter van een premieovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Het betreft een beschikbare premieregeling waarbij de premie jaarlijks wordt aangewend voor de verwerving van pensioenaanspraken. Voor deze pensioenaanspraken geldt een voorwaardelijke toeslageregeling conform artikel 5.1.
- De (gewezen) deelnemer of gepensioneerde heeft met inachtneming van de bepalingen in dit pensioenreglement recht op:
  - Ouderdomspensioen (voor zichzelf);
  - Partnerpensioen (voor zijn of haar partner);
  - Bijzonder partnerpensioen en/of verevend ouderdomspensioen (voor zijn of haar gewezen partner);
  - Wezenpensioen (voor zijn of haar kinderen).
- De deelnemer heeft met inachtneming van de bepalingen in dit pensioenreglement recht op:
  - Voortzetting van pensioenopbouw bij een arbeidsongeschiktheidspercentage van 80% of meer conform het bepaalde in artikel 7.1.
- De (gewezen) deelnemer heeft met inachtneming van de bepalingen artikel 6 van dit pensioenreglement op de pensioendatum recht op de volgende keuzemogelijkheden:
  - Uitruil van ouderdomspensioen en partnerpensioen onderling;
  - Verschuiving van de pensioendatum tussen de 60-jarige en 67-jarige leeftijd;
  - Uitruil van een deel van het ouderdomspensioen in een AOW-overbruggingspensioen in geval van verschuiving van de pensioendatum;
  - Deeltijdpensionering in combinatie met verschuiving van de pensioendatum;
  - Variatie in de hoogte van het ouderdomspensioen.

4.2 Ouderdomspensioen

- Het ouderdomspensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de pensioenrichtdatum (67 jaar) bereikt of als voor een eerdere pensioendatum is gekozen ingevolge artikel 6.2 van dit pensioenreglement, op deze eerdere datum.
- Het ouderdomspensioen wordt uitbetaald tot het einde van de maand waarin de gepensioneerde overlijdt. Het ouderdomspensioen wordt in maandelijkse termijnen betaald.

3. Het ouderdomspensioen op te bouwen in deze excedentregeling heeft het karakter van een premieovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Dit betekent dat de hoogte van het opgebouwde ouderdomspensioen afhankelijk is van de daarvoor beschikbare premie volgens de in artikel 3.6 opgenomen premiestaffel. Tijdens het deelnemerschap wordt de jaarlijks beschikbare premie omgezet in een jaarlijks op te bouwen gedeelte van het ouderdomspensioen. Het in totaal opgebouwde ouderdomspensioen is gelijk aan het in de achterliggende deelnemersjaren opgebouwd ouderdomspensioen, inclusief verleende toeslagen.

4.3 Partnerpensioenen

1. Het partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde overlijdt.
2. Het wordt uitgekeerd tot en met de maand waarin de partner overlijdt. Het partnerpensioen wordt in maandelijkse termijnen uitbetaald.
3. Het opgebouwde partnerpensioen bedraagt, behoudens de ingevolge artikel 6.4 mogelijkheid tot uitruil, 70% van het conform artikel 4.2. totaal opgebouwde ouderdomspensioen van de deelnemer. Het te bereiken partnerpensioen is 70% van het te bereiken ouderdomspensioen.
4. Indien ingevolge artikel 8.4 aan een gewezen partner een bijzonder partnerpensioen is toegekend, wordt dit op het volgens lid 1 van dit artikel vastgestelde partnerpensioen in mindering gebracht.
5. Er bestaat geen recht op partnerpensioen als de (gewezen) deelnemer op of na de pensioendatum een partnerrelatie is aangegaan.

4.4 Wezenpensioenen

1. Het wezenpensioen gaat voor ieder kind in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde overlijdt.
2. Het wordt uitgekeerd tot en met de maand waarin het kind de 18^e verjaardag bereikt.
3. Als het kind studeert of invalide is, loopt de uitkering van het wezenpensioen door tot uiterlijk de eerste dag van de maand waarin het kind de 27^e verjaardag bereikt. Als het kind eerder overlijdt, ophoudt met studeren of niet meer invalide is, loopt de uitkering door tot het einde van de betreffende maand. Het recht op wezenpensioen kan op verzoek van het kind herleven als wederom aan de voorwaarden van lid 4 of lid 5 wordt voldaan.
4. Er is volgens dit pensioenreglement sprake van een studierend kind, indien en voor zolang:
  - het kind is ingeschreven bij een school of instelling die volledig dagonderwijs verzorgt. Aan volledig dagonderwijs wordt gelijk gesteld een bij wet geregelde combinatie van leren en werken die ook een volledige dag beslaat; en
  - het kind de school of instelling geregeld bezoekt.Voor kinderen die in het buitenland woonachtig zijn en studeren, zijn de hiervoor genoemde voorwaarden van overeenkomstige toepassing.
5. Er is volgens dit pensioenreglement sprake van een arbeidsongeschikt kind, indien en voor zolang het kind van overheidswege recht heeft op een uitkering ten gevolge van arbeidsongeschiktheid, langdurige ziekte of handicap.
6. Het wezenpensioen bedraagt bij één kind 20%, bij twee kinderen 35% , en bij drie of meer kinderen 45% van het ouderdomspensioen dat de deelnemer op de pensioendatum – bij ongewijzigde voortzetting van het deelnemerschap – conform artikel 4.2 zou gaan ontvangen, of het wezenpensioen waarop de gewezen deelnemer bij einde van het deelnemerschap recht heeft behouden.

7. Het wezenpensioen wordt verdubbeld als de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde overlijdt zonder een partner na te laten of op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de partner overlijdt.
8. Indien meer kinderen recht hebben op wezenpensioen, dan wordt het totale wezenpensioen gelijk verdeeld over alle kinderen.

4.5 Pensioenaanspraken voor aspirant-deelnemers

1. De aspirant-deelnemer is de werknemer die jonger is dan 21 jaar.
2. De aspirant-deelnemer heeft aanspraak op:
  - a. een partnerpensioen als bepaald in artikel 4.3, indien de aspirant-deelnemer een partner heeft;
  - b. een wezenpensioen als bepaald in artikel 4.4, indien de aspirant-deelnemer één kind of meerdere kinderen heeft;
3. Op de aspirant-deelnemers zijn de bepalingen van het pensioenreglement zoveel mogelijk van toepassing. Hierbij gelden de volgende afwijkingen:
  - a. de aspirant-deelnemer is verplicht het pensioenfonds direct te informeren over een huwelijk; een geregistreerd partnerschap of een ongeregistreerd partnerschap;
  - b. de aanwezigheid van één of meer kinderen.
4. Het aspirant-deelnemerschap eindigt:
  - a. als de aspirant-deelnemer deelnemer wordt in de pensioenregeling;
  - b. bij overlijden van de aspirant-deelnemer;
  - c. bij einde van het dienstverband van de aspirant-deelnemer met de werkgever voordat hij deelnemer is geworden in de pensioenregeling.
5. De aspirant-deelnemer draagt niet bij in de kosten van deze regeling.

5 TOESLAGEN EN KORTINGEN

5.1 Toeslagen

1. De toeslagverlening is voorwaardelijk. Er bestaat geen recht op toeslagverlening en het is ook voor de lange termijn niet zeker of en in hoeverre toeslagverlening zal plaatsvinden. Een besluit van het bestuur om in enig jaar op basis van dit artikel een toeslag te verlenen, vormt geen garantie voor in toekomstige jaren te verlenen toeslagen en houdt geen beperking in van de beleidsvrijheid die het bestuur heeft op grond van dit artikel. Het bestuur baseert het toeslagbesluit op de beleidsdekkingsgraad voorafgaand aan het kalenderjaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt.
2. Het bestuur van het pensioenfonds kan uitsluitend toeslag verlenen als:
  - de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%; en
  - de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is.
3. Het bestuur behoudt zich het recht voor om de toeslagverlening zoals vastgelegd in dit artikel te wijzigen, in overeenstemming met de statuten en dit pensioenreglement omschreven formele vereisten inzake reglementswijzigingen. Toekomstige wijzigingen in dit artikel zijn verbindend voor alle (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden. Bij een wijziging van deze toeslagregeling zal het pensioenfonds de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden binnen drie maanden schriftelijk informeren over deze wijziging.
4. De voorwaardelijke toeslagverlening over de pensioenaanspraken van deelnemers vindt jaarlijks per 1 januari plaats conform de volgende toeslagbepaling:

Op deze pensioenaanspraken wordt jaarlijks toeslag verleend van maximaal de stijging van de gemiddelde CAO-loonstijging bij INVISTA (Nederland) B.V. over de periode januari-januari van het afgelopen kalenderjaar. Het bestuur van het pensioenfonds beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is een reserve gevormd.

5. De voorwaardelijke toeslagverlening over de pensioenaanspraken van gewezen deelnemers en de pensioenrechten van gepensioneerden vindt jaarlijks per 1 januari plaats conform de volgende toeslagbepaling:

Op deze pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks toeslag verleend van maximaal de stijging van het door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde afgeleide de consumentenprijsindexcijfer voor alle huishoudens over de verstreken oktober-oktober van het afgelopen kalenderjaar. Het bestuur van het pensioenfonds beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

6. De toeslagverlening over de premievrije pensioenaanspraken van arbeidsongeschikten wordt gelijkgesteld aan de in lid 5 beschreven toeslagverlening voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.
7. De toeslagverlening over de pensioenaanspraken van gewezen partners, uit hoofde van een bijzonder partnerpensioen en eventueel verevend ouderdompensioen, wordt gelijkgesteld aan de in lid 5 beschreven toeslagverlening.
8. De kosten van deze voorwaardelijke toeslagverlening komen ten laste van het pensioenfonds. Eenmaal toegekende toeslagen worden volledig ingekocht en gefinancierd.

5.2 Kortingen

Indien ten gevolge van enige omstandigheid het financieel evenwicht in het pensioenfonds zou worden verbroken, zal getracht worden het verbroken financieel evenwicht te herstellen, zonder de reeds verworven en de reeds ingegane aanspraken aan te tasten. Mocht zulks niet mogelijk zijn, dan kan het bestuur van het pensioenfonds besluiten de verworven aanspraken en de ingegane pensioenen te verminderen met inachtneming van het bepaalde in artikel 134 van de Pensioenwet.

5.3 Compenseren gemiste toeslag of korting

Het bestuur van het pensioenfonds kan besluiten om een in het verleden gemiste toeslag of een in het verleden doorgevoerde korting te compenseren met een incidentele toeslagverlening. Het bepaalde in artikel 137, lid 2, sub c van de Pensioenwet dient hierbij in acht te worden genomen.

6 KEUZEMOGELIJKHEDEN

6.1 Algemene bepalingen over keuzemogelijkheden

1. De vaststelling van het pensioen op basis van één of meer van de genoemde keuzemogelijkheden vindt plaats conform door het bestuur vastgestelde rekenregels, welke zijn vastgelegd in de bijlage 1 van dit pensioenreglement. Uitgangspunt voor de rekenregels is de collectieve actuariële gelijkwaardigheid. Het bestuur houdt zich het recht voor deze rekenregels periodiek te herzien.
2. Bij de toepassing van de ruilverhouding is de leeftijd van de (gewezen) deelnemer in jaren en maanden bepalend. Voor tussenliggende leeftijden geldt een rechtlijnige interpolatie.

3. Indien sprake is van een conform artikel 8.5 vastgesteld recht op uitbetaling van een te verevenen pensioen ten behoeve van een gewezen echtgenoot of gewezen geregistreerde partner, is
  - a. het eerder ingaan van het ouderdomspensioen van de (gewezen) deelnemer, en
  - b. het variëren in de hoogte van de uitkering van het ouderdomspensioen van de (gewezen) deelnemer als bedoeld in artikel 6.6;van overeenkomstige toepassing op het recht op uitbetaling van een te verevenen pensioen ten behoeve van een gewezen echtgenoot of gewezen geregistreerde partner.
4. De pensioenkeuzes moeten ten minste drie maanden vóór de gewenste pensioendatum schriftelijk via een door het pensioenfonds ter beschikking gesteld formulier bekend te worden gemaakt. Eenmaal gemaakte keuzes kunnen vanaf de pensioendatum niet meer ongedaan worden gemaakt.
5. Indien combinaties van mogelijkheden als bedoeld in de artikelen 6.2, 6.3, 6.4, 6.5 en 6.6 zich voordoen, wordt de volgende volgorde in acht genomen:
  - verschuiving van de pensioendatum;
  - deeltijdpensionering;
  - ruil van partnerpensioen naar ouderdomspensioen en omgekeerd;
  - ruil van ouderdomspensioenregeling in AOW-overbruggingspensioen; en
  - variatie in de hoogte van het ouderdomspensioen.

6.2 Verschuiving van de pensioendatum

1. De (gewezen) deelnemer kan er voor kiezen zijn ouderdomspensioen eerder dan de pensioenrichtdatum met (deeltijd)pensioen in te laten gaan, echter niet eerder dan de eerste dag van de maand waarin de 60-jarige leeftijd wordt bereikt. Indien gekozen wordt voor vervroeging gelegen méér dan vijf jaar vóór de individuele AOW-gerechtigde leeftijd, dan is deze evenwel alleen mogelijk na instemming van de werkgever, alsmede een verklaring van de (gewezen) deelnemer aan het pensioenfonds tot structurele verlating van het arbeidsproces.
2. Vervroeging kan plaatsvinden over een periode bepaald in hele maanden, teruggerekend vanaf de pensioenrichtdatum.
3. Bij vervroeging van de pensioendatum blijft het bij het ouderdomspensioen behorende partner- en/of wezenpensioen ongewijzigd.
4. Bij vervroeging van het ouderdomspensioen moet het vervroegde ouderdomspensioen boven de grens blijven waarbij afkoop van kleine pensioenen ingevolge artikel 8.6 aan de orde is.

6.3 Deeltijdpensionering

1. De deelnemer heeft de mogelijkheid zijn pensioen op de pensioendatum gedeeltelijk in te laten gaan. Voor het resterende gedeelte blijft hij tot de pensioenrichtdatum deelnemer en bouwt hij pensioen op. Dit heet deeltijdpensionering.
2. De deelnemer kan slechts eenmalig gebruik maken van het recht op deeltijdpensionering.
3. De datum waarop volledig met pensioen wordt gegaan kan zelf worden gekozen. Dit kan echter niet later dan het moment waarop de pensioenrichtdatum wordt bereikt.

6.4 Uitruil van partnerpensioen naar extra ouderdomspensioen of omgekeerd

1. De (gewezen) deelnemer kan het partnerpensioen geheel of gedeeltelijk, namelijk 75%, 50% of 25%, op de pensioendatum uitruilen om het ouderdomspensioen te verhogen. De (gewezen) deelnemer met een partner heeft daarvoor de instemming nodig van de partner.
2. De (gewezen) deelnemer kan een gedeelte van het ouderdomspensioen bij tussentijdse beëindiging van het deelnemerschap en op de pensioendatum uitruilen om het partnerpensioen te verhogen.

3. Bij het uitruilen van ouderdomspensioen ten behoeve van een hoger partnerpensioen geldt dat door de uitruil het partnerpensioen niet meer mag gaan bedragen dan 70% van het ouderdomspensioen.
4. Er is geen uitruil mogelijk van het bijzonder partnerpensioen en verevend ouderdomspensioen waarop een gewezen partner recht heeft behouden.
5. Bij uitruil van partnerpensioen naar extra ouderdomspensioen of omgekeerd wijzigt het wezenpensioen niet.
6. Uitruil kan niet plaatsvinden als het bedrag van de uit te ruilen pensioensoort lager is dan de grens waarbij afkoop van kleine pensioenen ingevolge artikel 8.6 aan de orde is.

6.5 Omzetten ouderdomspensioen in AOW-overbruggingspensioen

Indien de (gewezen) deelnemer eerder met (deeltijd)pensioen gaat dan op de pensioenrichtdatum en hij op dat moment nog geen AOW-uitkering ontvangt, heeft de (gewezen) deelnemer de mogelijkheid om een deel van het ouderdomspensioen om te zetten in een AOW-overbruggingspensioen. Dit laatste pensioen is bedoeld om het gemis aan AOW te overbruggen in de periode van de vervroegde pensioendatum tot de ingangsdatum van de AOW-uitkering.

6.6 Variatie in de hoogte van het ouderdomspensioen

1. De (gewezen) deelnemer heeft de keuze om vanaf de pensioendatum eerst een periode (maximaal 10 jaar) een hoog pensioen te ontvangen en daarna een laag of juist eerst een periode (maximaal 10 jaar) een laag pensioen te ontvangen en daarna een hoog.
2. Bij de keuze van variatie in de hoogte van het ouderdomspensioen worden gehele jaren in aanmerking genomen.
3. Bij de keuze voor een hoog/laag pensioen geldt vanaf de pensioendatum eerst een hoog pensioen en daarna een laag pensioen dat 75% van het hoog pensioen bedraagt.
4. Bij de keuze voor een laag/hoog pensioen geldt vanaf de pensioendatum eerst een laag pensioen dat 75% van het hoog pensioen bedraagt en daarna een hoog pensioen.
5. De keuze van het eerste lid heeft geen invloed op de hoogte van het eventueel meeverzekerde partner- en wezenpensioen.
6. Bij variatie in hoogte van het ouderdomspensioen moet het lage pensioen boven de grens blijven waarbij afkoop van kleine pensioenen ingevolge artikel 8.6 aan de orde is.

7 ARBEIDSONGESCHIKTHEID

7.1 Pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid

1. De deelnemer die arbeidsongeschikt wordt en volgens de WAO of WIA recht heeft op een uitkering, kan een verzoek indienen tot voortzetting van het deelnemerschap zonder premiebetaling. Als het verzoek wordt ingewilligd, zal het deelnemerschap geheel worden voortgezet zonder dat daarvoor pensioenpremie is verschuldigd.
2. De pensioenopbouw wordt, ingevolge lid 1 van dit artikel, enkel voortgezet indien en zolang de mate van arbeidsongeschiktheid, zoals bepaald door het UWV, 80% of meer bedraagt en is ontstaan tijdens het dienstverband bij de werkgever. In dat geval zal er een volledige voortzetting van de pensioenopbouw plaatsvinden.

3. Het deelnemerschap wordt voortgezet op basis van de laatst vastgestelde pensioengrondslag voorafgaand aan het moment dat de deelnemer voor 80% of meer arbeidsongeschikt is geworden en recht heeft op een uitkering ingevolge de WAO of WIA. Voor deelnemers die in aanmerking komen voor de overgangsbepaling van artikel 10.6 lid 2 wordt voor de bepaling van de beschikbare premie de leeftijdsafhankelijke premiestaffel zoals opgenomen in artikel 10.6 lid 2 gehanteerd voor een premievrije voortzetting van de pensioenopbouw.
4. Na aanvang van de premievrije opbouw wordt de pensioengrondslag voor arbeidsongeschikten jaarlijks per 1 januari verhoogd conform artikel 5.1 lid 4. Hierbij worden de bepalingen in artikel 3.2 inzake het maximaal pensioengevend salaris voor de toekomstige premievrije voorzetting in acht genomen. Deze pensioengrondslag mag niet meer bedragen dan het in artikel 3.2 vermelde maximaal pensioengevend salaris, verminderd de wettelijk minimaal toegestane franchise. Deze pensioengrondslag dient in alle gevallen te voldoen aan de geldende fiscale bepalingen.
5. De premievrije pensioenopbouw eindigt op de laatste dag van de maand waarin:
  - de deelnemer overlijdt;
  - het percentage arbeidsongeschiktheid daalt onder de 80%; of
  - de AOW- uitkering ingaat.
6. Versoberingen van de pensioenopbouw, al dan niet als gevolg van een premietekort, gelden tevens voor deelnemers met een recht op premievrije voortzetting van de pensioenopbouw wegens arbeidsongeschiktheid.

8 BIJZONDERE GEBEURTENISSEN EN SITUATIES

8.1 Onbetaald verlof

1. Het bestuur kan op nader te bepalen voorwaarden en na verkregen toestemming van de werkgever besluiten dat perioden gedurende welke een deelnemer gebruikt maakt van een regeling van ouderschapsverlof, sabbatsverlof, studieverlof of levensloopverlof wordt geacht (geheel of gedeeltelijk) te zijn begrepen onder pensioenjaren zoals hiervoor omschreven. Gedurende deze periode vindt er voortzetting van de pensioenopbouw plaats op basis van de laatstelijk vastgestelde pensioengrondslag en de laatstelijk geldende voltijd- of deeltijdaanstelling, zulks met inachtneming van de fiscale regelgeving. Indien een dergelijk besluit genomen wordt, zal zulks door het pensioenfonds onder vermelding van bedoelde voorwaarden aan de deelnemer schriftelijk worden medegedeeld.
2. Gedurende deze periode blijft de aanspraak op partnerpensioen in elk geval voor een periode van maximaal 18 maanden ongewijzigd in stand.
3. Voorwaarde is dat de deelnemer tijdens het onbetaald verlof de daarvoor geldende deelnemersbijdrage betaalt.

8.2 Tussentijdse beëindiging van het deelnemerschap

1. Als het deelnemerschap - anders dan door overlijden - eindigt vóór de pensioenrichtdatum, behoudt de gewezen deelnemer recht op het ouderdoms-, partner- en wezenpensioen dat tot de datum van beëindiging is opgebouwd. Het pensioen dat tot de beëindigingsdatum is opgebouwd, is het pensioen dat berekend is op grond van de deelnemersjaren tot de laatste dag van de maand van datum uit dienst treden.
2. De in lid 1 van dit artikel bedoelde premievrije pensioenaanspraken zullen volledig worden afgefinancierd. De gewezen deelnemer ontvangt een bewijs van de premievrije aanspraken, alsmede overige de informatie ingevolge artikel 2.2. van dit pensioenreglement. Voorts wordt de eventuele mogelijkheid tot uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen ingevolge artikel 6.4 van dit pensioenreglement.

8.3 Waardeoverdracht

1. Bij opname in de pensioenregeling is het pensioenfonds op verzoek van de deelnemer verplicht de waarde van pensioenen die opgebouwd zijn in een of meer voorgaande dienstverbanden aan te wenden ter verwerving van pensioenaanspraken voor die deelnemer. Aan de hand van de beschikbare overdrachtswaarde bepaalt het pensioenfonds de extra aanspraken op ouderdoms-, partner- en wezenpensioen. De extra aanspraken worden vervolgens op dezelfde manier behandeld als aanspraken die in deze pensioenregeling zijn opgebouwd.
2. Het bepaald in lid 1 is niet van toepassing als de pensioenopbouw in het desbetreffende vorige dienstverband is beëindigd vóór 8 juli 1994. Waardeoverdracht is in deze gevallen alleen mogelijk wanneer de betrokken werkgevers en de betrokken pensioenuitvoerders bereid zijn aan de waardeoverdracht mee te werken.
3. Als de gewezen deelnemer gaat deelnemen in de pensioenregeling van een volgende werkgever, is het pensioenfonds op verzoek van de gewezen deelnemer verplicht de waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken over te dragen naar de pensioenuitvoerder van die nieuwe werkgever. Door de overdracht vervallen de aanspraken die op grond van dit pensioenreglement zijn verkregen.
4. Het pensioenfonds past voor de bepaling van de overdrachtswaarde en dergelijke de wettelijke reken- en procedureregels toe.
5. Het bestuur is tevens bevoegd interne of collectieve waardeoverdrachten te plegen als bedoeld in of krachtens de Pensioenwet.

8.4 Gevolgen van beëindiging partnerrelatie voor partnerpensioen

1. Bij beëindiging van de partnerrelatie behoudt de gewezen partner aanspraak op het partnerpensioen dat tot de beëindigingsdatum is opgebouwd, het zogenaamde bijzonder partnerpensioen, tenzij het bepaalde in lid 6 van dit artikel van toepassing is.
2. Als de partnerrelatie van een gewezen deelnemer eindigt, wordt bij het overlijden van die gewezen deelnemer de gewezen partner als partner beschouwd. Hij/zij houdt dan recht op het partnerpensioen dat bij het einde van het deelnemerschap was vastgesteld. Dit geldt alleen als deze partnerrelatie al bestond vóór de beëindiging van het deelnemerschap.
3. Als de partnerrelatie van een gewezen deelnemer eindigt en bij het einde van het deelnemerschap of op de pensioendatum ouderdomspensioen is uitgeruild voor partnerpensioen, wordt bij het overlijden van die gewezen deelnemer de gewezen partner als partner beschouwd. Hij/zij houdt dan recht op dat partnerpensioen.
4. De gewezen partner ontvangt een bewijsstuk van diens premievrije aanspraak op bijzonder partnerpensioen, alsmede overige de informatie ingevolge artikel 2.2. van dit pensioenreglement.
5. De premievrije aanspraak op bijzonder partnerpensioen zal jaarlijks worden verhoogd ingevolge artikel 5.1 lid 7 van dit pensioenreglement.
6. Het bepaalde in lid 1 is niet van toepassing als:
  - a. de echtgenoten of de geregistreerde partners bij huwelijkse voorwaarden of bij voorwaarden van geregistreerd partnerschap of bij een schriftelijk gesloten overeenkomst met betrekking tot de scheiding anders overeenkomen. Het pensioenfonds moet hiermee instemmen;
  - b. in verband met de beëindiging van een ongeregistreerd partnerschap de partners schriftelijk anders overeenkomen. Het pensioenfonds moet hiermee instemmen.;
  - c. de toegekende aanspraak op bijzonder partnerpensioen op het moment van beëindiging van de partnerrelatie het ingevolge artikel 8.6 bepaalde bedrag waarbij afkoop van kleine pensioenen aan de

orde is niet te boven gaat. In dat geval zal afkoop van de aanspraak op bijzonder partnerpensioen plaatsvinden.

7. Het partnerpensioen voor een volgende partner is het pensioen dat kan worden verkregen volgens artikel 4.3, verminderd met de aanspraak van de gewezen partner.

8.5 Gevolgen van beëindiging partnerrelatie voor ouderdomspensioen

1. In geval van echtscheiding, scheiding van tafel en bed, of beëindiging van geregistreerd partnerschap, kan de (gewezen) echtgenote/echtgenoot of de gewezen geregistreerde partner recht hebben op verevening van het ouderdomspensioen volgens de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (WVPS). (Pensioenverevening is niet aan de orde bij omzetting van een huwelijk in een geregistreerd partnerschap of omgekeerd en ook niet bij beëindiging van een ongeregistreerd partnerschap.)
2. De hoofdregel van de WVPS is dat het ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk of geregistreerde partnerschap is opgebouwd, voor de helft toekomt aan de gewezen partner. Partijen kunnen hierover evenwel afwijkende afspraken maken. Ten bewijze hiervan dient een gewaarmerkt afschrift van de huwelijkse voorwaarden of een schriftelijke overeenkomst met het oog op de echtscheiding, scheiding van tafel en bed of beëindiging van het geregistreerd partnerschap aan het pensioenfonds te overleggen.
3. Het recht op verevening kan alleen rechtstreeks bij het pensioenfonds geldend gemaakt worden als het verzoek binnen twee jaar na de scheidingsdatum bij het pensioenfonds is ingediend. Dit dient gebeuren aan de hand van het formulier dat daarvoor wettelijk is voorgeschreven en hiervoor opvraagbaar is bij het pensioenfonds. Indien partners de toepasselijkheid van de WVPS hebben uitgesloten, dienen zij ten bewijze hiervan een gewaarmerkt afschrift van de huwelijkse voorwaarden of een schriftelijk gesloten overeenkomst met het oog op de echtscheiding, scheiding van tafel en bed of beëindiging van het geregistreerd partnerschap aan het pensioenfonds te overleggen.
4. Het recht op verevening vervalt indien het te verevenen deel minder bedraagt dan de in artikel 8.6 opgenomen wettelijke afkoopgrens.
5. Het pensioenfonds verstrekt de gewezen partner een bewijsstuk waaruit blijkt de tijdens het partnerschap opgebouwde aanspraak waarop de verevening zal worden gebaseerd, alsmede de ingangsdatum van uitbetaling.
6. Zolang de uitkering aan de gewezen partner toekomt wordt deze in mindering gebracht op het in het eerste lid bedoelde te verevenen pensioen van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde. De uitkering van het aan de gewezen partner toegerekende deel van het in het eerste lid bedoelde te verevenen pensioen vervalt:
  - a. op de laatste dag van de maand waarin de gepensioneerde overlijdt; dan wel
  - b. op de laatste dag van de maand waarin de gewezen partner overlijdt, indien het overlijden plaatsvindt vóór het overlijden van de gepensioneerde. De uitkering die toekwam aan de gewezen partner komt vanaf dat moment weer toe aan de gepensioneerde; dan wel
  - c. Op de laatste dag van de maand waarin beide gewezen partners een schriftelijke mededeling aan het pensioenfonds hebben gedaan, dat zij wederom met elkaar zijn hertrouwd of een bij de burgerlijke stand geregistreerd partnerschap zijn aangegaan, dan wel, ingeval van scheiding van tafel en bed, zich hebben verzoend.
7. Het recht op uitbetaling van de gewezen partner jegens het pensioenfonds sluit, zolang dit recht bestaat, uitbetaling van de ter zake van die uitbetaling vastgestelde bedragen aan de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde uit.
8. Het aan de vereveningsgerechtigde partner toekomende deel van het ouderdomspensioen zal jaarlijks worden verhoogd ingevolge artikel 5.1 lid 7 van dit pensioenreglement.

9. Het pensioenfonds is bevoegd voor de verevening kosten in rekening brengen. Deze kosten zijn voor rekening van beide gewezen echtgenoten of geregistreerde partners.
10. Partijen kunnen er op grond van de WVPS voor kiezen om het vereveningsrecht, samen met het partnerpensioen van de gewezen echtgenote/echtgenoot/geregistreerde partner, om te zetten naar een eigen ouderdomspensioen voor de gewezen echtgenote/echtgenoot/geregistreerde partner. Het pensioenfonds stelt bij deze conversie de eis dat de pensioendatum wordt bepaald volgens de regels van dit pensioenreglement. Ook de overige regels van dit pensioenreglement moeten zoveel mogelijk worden gevolgd.
11. Bij de toepassing van dit artikel zullen de bepalingen van de WVPS steeds in acht worden genomen.

8.6 Afkoop van kleine pensioenen

1. Als per de datum van beëindiging van het deelnemerschap of bij ingang van het pensioen de opgebouwde pensioenaanspraken lager zijn dan de wettelijke afkoopgrens die daarvoor op dat moment geldt, heeft het pensioenfonds het recht om de pensioenaanspraken af te kopen. Dit recht bestaat vanaf twee jaar na de tussentijdse beëindiging van het deelnemerschap. Deze afkoop vindt niet plaats als de gewezen deelnemer een procedure tot waardeoverdracht is gestart en de waarde wordt overgedragen naar de nieuwe pensioenuitvoerder. De afkoopwaarde wordt uitgekeerd aan de gewezen deelnemer.
2. Bij beëindiging van de partnerrelatie heeft het pensioenfonds een vergelijkbaar recht tot afkoop van de aanspraken op partnerpensioen. De afkoopwaarde wordt dan uitgekeerd aan de gewezen partner.
3. Als een deelnemer bij einde van het deelnemerschap er voor heeft gekozen om ouderdomspensioen uit te ruilen voor partnerpensioen, heeft het pensioenfonds bij einde van de partnerrelatie een vergelijkbaar recht tot afkoop van de aanspraken op partnerpensioen. De afkoopwaarde wordt dan uitgekeerd aan de gewezen partner.
4. Als bij overlijden van een (gewezen) deelnemer het partnerpensioen en/of het wezenpensioen lager blijken te zijn dan de wettelijke grens, heeft het pensioenfonds een vergelijkbaar recht tot afkoop van deze pensioenen.
5. Bij een eventuele afkoop van pensioenen en/of pensioenaanspraken worden deze vervangen door een eenmalige uitkering ineens. Deze uitkering is gelijk aan de contante waarde van de af te kopen pensioenaanspraken (de afkoopsom) verminderd met de wettelijk verplichte inhoudingen. De afkoopsom wordt op basis van collectie actuariael gelijkwaardige afkoopfactoren bepaald. Deze afkoopfactoren worden door periodiek door het bestuur van het pensioenfonds bepaald en zijn vermeld in bijlage 1 bij dit pensioenreglement.
6. De in de voorgaande leden bedoelde afkoopgrens wordt jaarlijks per 1 januari krachtens de Pensioenwet vastgesteld. Per 1 januari 2017 bedraagt het grensbedrag voor afkoop van klein pensioen € 467,89 (op jaarbasis). De in enig jaar geldende afkoopgrens is in bijlage 2 bij dit pensioenreglement opgenomen.

9 FINANCIËLE BEPALINGEN

9.1 Financiering van de pensioenregeling

1. De financiering van de pensioenaanspraken uit hoofde van dit pensioenreglement vindt plaats door betaling van bijdragen overeenkomstig de afspraken die door het pensioenfonds en de werkgever zijn vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst.
2. De in lid 1 bedoelde bijdragen worden jaarlijks door het bestuur van het pensioenfonds vastgesteld.

9.2 Deelnemersbijdrage

1. De deelnemer is een eigen bijdrage in de financiering van de zijn pensioenopbouw verschuldigd. Deze bijdrage wordt in het collectieve arbeidsvoorwaardenoverleg bepaald.
2. Jaarlijks wordt de pensioengrondslag van de deelnemer berekend en vervolgens vermenigvuldigd met het geldende percentage van de werknemersbijdrage. Dit bedrag wordt bruto ingehouden op het salaris van de deelnemer.
3. Voor parttimers geldt de deelnemersbijdrage naar evenredigheid ingevolge artikel 3.5 lid 5 van dit pensioenreglement.
4. De deelnemer is geen bijdrage verschuldigd als sprake is van voortgezette pensioenopbouw na arbeidsongeschiktheid volgens artikel 7.1.
5. De aspirant-deelnemer is geen bijdrage verschuldigd gedurende de periode van het aspirant-deelnemerschap.

9.3 Uitkering van de pensioenen

1. De pensioenen worden uitbetaald in twaalf gelijke maandelijkse termijnen, telkens aan het einde van de maand.
2. De pensioenen zullen worden uitbetaald aan de pensioengerechtigden, met dien verstande dat het wezenpensioen van het kind dat minderjarig is, zal worden uitbetaald aan de wettelijke vertegenwoordiger(s) van het kind.
3. Uitbetaling van de pensioenen geschiedt onder de volgende voorwaarden:
  - a. de pensioengerechtigde dient een behoorlijk bewijs van zijn in leven zijn te overleggen;
  - b. indien door overlijden van een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een (bijzonder) partner- en/of wezenpensioen moet worden uitgekeerd, moet een uittreksel uit het bevolkingsregister worden overgelegd, waarop de datum van overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde staat vermeld;
  - c. indien het hierboven bedoelde partnerpensioen toekomt aan de partner van een ongehuwde en niet wettelijk als partner geregistreerde (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, dienen stukken te worden overgelegd, waarin ten genoegen van het pensioenfonds wordt aangetoond dat de gezamenlijke huishouding onmiddellijk voorafgaande aan het overlijden nog bestond;
  - d. tevens moeten eventuele andere stukken, welke door het pensioenfonds worden verlangd, worden ingestuurd.

De kosten voor het verstrekken van de hiervoor bedoelde bewijzen en verklaringen zijn voor rekening van belanghebbende(n).
4. Bij uitbetalingen buiten Nederland kan het pensioenfonds kosten in rekening brengen bij de belanghebbende(n).
5. De pensioengerechtigde behoudt tijdens zijn leven recht op niet opgevorderde uitkeringen.
6. De uitkeringen worden verminderd met die belastingen en premieheffingen, welke het pensioenfonds verplicht is in te houden en af te dragen ingevolge de op het tijdstip van uitkering van kracht zijnde wetten of besluiten.
7. Een volmacht tot invordering van uitkeringen uit hoofde van een pensioenrecht, onder welke vorm of welke benaming dan ook verleend, is steeds herroepelijk.

10 OVERIGE BEPALINGEN

10.1 Fiscale maximering

Bij de uitvoering van dit pensioenreglement blijft het bestuur ten allen tijde binnen de grenzen van de fiscale wet- en regelgeving.

10.2 Vervreemden van pensioenaanspraken en pensioenrechten

Vervreemding of elke andere handeling, waardoor de (gewezen) deelnemer, de (gewezen) partner of de pensioengerechtigde enig recht op zijn pensioenaanspraken of pensioenrechten aan een ander toekent is nietig, tenzij:

- verpanding plaatsvindt voor het verlenen van zekerheid voor het verkrijgen van uitstel van betaling als bedoeld in artikel 25, vijfde lid, van de Invorderingswet 1990;
- vervreemding van bijzonder partnerpensioen plaatsvindt op grond van artikel 57, vijfde lid, van de Pensioenwet;
- verevening plaatsvindt op basis van de WVSP;
- in het kader van een verrekening van pensioenrechten bij scheiding in plaats van de deelnemer diens gewezen partner respectievelijk diens partner wordt aangewezen als begunstigde voor (een deel van) het ouderdomspensioen, mits het pensioenfonds hiermee instemt; of
- in het kader van een verrekening van pensioenrechten bij scheiding de waarde van het geheel of een deel van het ouderdomspensioen van de deelnemer bij dezelfde pensioenuitvoerder wordt aangewend voor een ouderdomspensioen op het leven van diens gewezen partner respectievelijk diens partner, mits het pensioenfonds hiermee instemt.

10.3 Wijzigingsvoorbehoud werkgever

1. De werkgever heeft zich het recht voorbehouden de pensioenregeling eenzijdig te wijzigen, te verlagen, te beperken of te beëindigen indien:
  - de overheid de ouderdoms-, partner-, en/of arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zodanig ingrijpend wijzigt, dat een herziening of beëindiging van de pensioenregeling, gezien de opzet daarvan, noodzakelijk is;
  - de werkgever na een afwijzing op een dispensatieverzoek dat hij heeft ingediend, verplicht is zich voor (een deel van) de werknemers dat onder deze pensioenregeling valt, aan te sluiten bij een bedrijfstakpensioenfonds;
  - de financiële positie van de werkgever de uitgaven voor de pensioenregeling niet meer toelaat;
  - omstandigheden wijzigen die voor de werkgever van zodanig zwaarwegend belang zijn in relatie tot de belangen van de werknemers, dat de belangen van de werknemers daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moeten wijken.
2. De werkgever heeft zich het recht voorbehouden zijn bijdrage aan de pensioenregeling te verlagen of te beëindigen in geval van ingrijpende wijziging van omstandigheden.
3. Als de werkgever gebruik wil maken van het recht zoals omschreven in lid 1 of lid 2, zal hij de deelnemers hierover schriftelijk informeren.
4. Als de pensioenovereenkomst wijzigt, wijzigen de pensioenaanspraken die tot dat moment zijn opgebouwd niet, behalve:
  - a. als de opgebouwde pensioenaanspraken worden overgedragen naar een nieuwe pensioenuitvoerder, ingevolge artikel 76 en 78 van de Pensioenwet;
  - b. als alle pensioenaanspraken collectief overgaan (collectieve waardeoverdracht) naar de pensioenregeling van een nieuwe werkgever, ingevolge artikel 83 van de Pensioenwet;
  - c. als de pensioenaanspraken worden verlaagd, ingevolge artikel 134 van de Pensioenwet.

10.4 Herverzekering

Het bestuur is overeenkomstig het bepaalde in de Statuten bevoegd de uitvoering van de pensioenregeling geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een verzekeraar die op grond van de Wet op het financieel toezicht gekwalificeerd is tot het sluiten van verzekeringen van pensioen in of naar Nederland.

10.5 Onvoorziene gevallen

In gevallen waarin dit pensioenreglement niet voorziet of nadere interpretatie behoeft, beslist het bestuur.

10.6 Overgangsbepalingen

1. Voor deelnemers die reeds (gewezen) deelnemer waren in de vorige pensioenregeling B (excedent)², geldend tot 31-12-2013, gelden de volgende bijzondere bepalingen:
  - a. de opgebouwde pensioenaanspraken van de (gewezen) deelnemers, alsmede de bijbehorende aanspraken op partner- en wezenpensioen, uit de vorige pensioenregeling B (excedent), geldend tot 31-12-2013, zijn collectief actuarieel neutraal omgezet in pensioenaanspraken en pensioenrechten conform de onderhavige pensioenregeling;
  - b. deze opgebouwde pensioenaanspraken en de pensioenen van de gepensioneerden worden jaarlijks geïndexeerd conform de toeslagbepalingen ingevolge artikel 5.1 van dit pensioenreglement;
  - c. voor de deelnemers die zowel op 31 december 2013 als 1 januari 2014 arbeidsongeschikt zijn in de zin van de WAO of WIA en recht hebben op premievrije voortzetting van de pensioenopbouw conform de vorige pensioenregeling B (excedent), zal de onderhavige pensioenregeling eveneens van overeenkomstige toepassing zijn.

10.7 Inwerkingtreding

1. Dit pensioenreglement is in werking getreden op 1 januari 2014 en laatstelijk gewijzigd op 14 maart 2017.
2. Dit pensioenreglement vervangt het vorige pensioenreglement B (excedent) geldend tot 31-12-2013 van Stichting Pensioenfonds Invista.

---

² Deelnemers in de pensioenregeling B (excedent) geldend tot 1 januari 2014, zijn de werknemers die:

- Werkzaam zijn bij de INVISTA (Nederland) B.V. vestigingen Dordrecht en Rozenburg, die op of na 1 januari 2006 in dienst zijn getreden bij INVISTA (Nederland) B.V.;
- Werkzaam zijn bij de INVISTA (Nederland) B.V. vestiging Born en die op of na 21 december 2012 in dienst zijn getreden bij INVISTA (Nederland) B.V..

Bijlage 1: Flexibiliseringsfactoren keuzemogelijkheden

De in deze bijlage vermelde factoren zijn van toepassing op:

1. Aanwending van de jaarlijkse beschikbare premies ten behoeve van de aankoop van een levenslang ouderdomspensioen en levenslang partnerpensioen (artikel 3.6).
2. Afkoop kleine pensioenen (artikel 8.6).
3. Verschuiving van de pensioendatum (artikel 6.2).
4. Omzetten ouderdomspensioen in AOW-overbruggingspensioen (artikel 6.5).
5. Variatie in de hoogte van het ouderdomspensioen (artikel 6.6).
6. Uitruil van ouderdomspensioen in extra partnerpensioen (artikel 6.4).
7. Uitruil van partnerpensioen in extra ouderdomspensioen (artikel 6.4).

Voor het toepassen van de onderstaande factoren is het pensioenreglement bepalend.

Uitgangspunten

Bij vaststelling van de factoren voor de bovenstaande keuzemogelijkheden worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Omzetting geschiedt op basis van geslachtsonafhankelijke factoren, vastgesteld als een gewogen gemiddelde van de geslachtsafhankelijke factoren. Hierbij wordt een man-vrouw verhouding gehanteerd van 87,1%:12,9%.
2. De geslachtsafhankelijke factoren zijn bepaald aan de hand van de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2016 en gebruikmaking van de per 1 januari van het lopende jaar geldende starttafel (thans 2017). Voor de correcties op de sterftekansen wordt de ervaringssterfte van het fonds gehanteerd.
3. De ultimo van het voorgaande boekjaar geldende rentetermijnstructuur zoals door DNB gepubliceerd.
4. Bij omzettingmogelijkheid 1 wordt rekening gehouden met uitvoeringskosten, excassokosten en kosten voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen. Daarnaast wordt nog een opslag van 5% berekend op het tarief van het partnerpensioen ten behoeve van het wezenpensioen. Bij omzettingmogelijkheid 2 wordt rekening gehouden met excassokosten.

Ingangsdatum en geldigheidsduur

De factoren van voornoemde keuzemogelijkheden worden met inachtneming van het in de Pensioenwet bepaalde door het bestuur van het pensioenfonds jaarlijks vastgesteld. Indien het bestuur dit noodzakelijk acht is het bevoegd de factoren tussentijds te wijzigen.

1. Factoren voor aanwending beschikbare premie (artikel 3.6)

De beschikbare premie wordt jaarlijks door het pensioenfonds aangewend voor de inkoop van ouderdoms-, partner- en wezenpensioen. De deelnemer hoeft hiervoor dus geen keuze te maken.

De inkoop van deze pensioenen in 2017 worden berekend op basis van de onderstaande factoren. De combinatiefactor geeft weer hoeveel ouderdomspensioen met pensioenleeftijd 67 ingekocht kan worden, in combinatie met 70% partnerpensioen, bij 1 euro beschikbare premie.

leeftijd	combinatiefactor OP67 en PP
21	0,097
22	0,095
23	0,093
24	0,090
25	0,088
26	0,086
27	0,084
28	0,081
29	0,079
30	0,078
31	0,075
32	0,073
33	0,071
34	0,070
35	0,068
36	0,067
37	0,065
38	0,064
39	0,062
40	0,061
41	0,059
42	0,058
43	0,057
44	0,056
45	0,055
46	0,053
47	0,052

leeftijd	combinatiefactor OP67 en PP
48	0,051
49	0,050
50	0,050
51	0,049
52	0,048
53	0,047
54	0,046
55	0,045
56	0,044
57	0,044
58	0,043
59	0,042
60	0,041
61	0,041
62	0,041
63	0,040
64	0,039
65	0,038
66	0,038
67	0,038

Voorbeeld: Voor een 50-jarige deelnemer kan uit 1.000 euro beschikbare premie $1.000 * 0,050 = 50,00$ euro levenslang ouderdomspensioen vanaf leeftijd 67 en $70\% * 50,00 = 35,00$ euro partnerpensioen ingekocht worden.

2. Factoren voor de afkoop kleine pensioenen (artikel 8.6)

Als per de datum van beëindiging van het deelnemerschap of bij ingang van het pensioen de opgebouwde pensioenaanspraken lager zijn dan de wettelijke grens die daarvoor op dat moment geldt, heeft het pensioenfonds het recht om de pensioenaanspraken af te kopen. Dit recht bestaat vanaf twee jaar na de tussentijdse beëindiging van het deelnemerschap. De afkoopfactoren zijn als volgt:

leeftijd	latent OP67	latent PP	latent WZP	ingegaan PP
21	7,307	1,833	0,092	42,222
22	7,491	1,897	0,095	41,960
23	7,680	1,963	0,098	41,690
24	7,872	2,029	0,101	41,410
25	8,068	2,098	0,105	41,121
26	8,268	2,168	0,108	40,824
27	8,472	2,240	0,112	40,517
28	8,680	2,314	0,116	40,201
29	8,891	2,390	0,120	39,875
30	9,107	2,468	0,123	39,539
31	9,326	2,549	0,127	39,193
32	9,548	2,631	0,132	38,835
33	9,775	2,715	0,136	38,467
34	10,004	2,802	0,140	38,088
35	10,237	2,890	0,145	37,699
36	10,473	2,980	0,149	37,298
37	10,711	3,072	0,154	36,886
38	10,952	3,166	0,158	36,462
39	11,195	3,261	0,163	36,027
40	11,440	3,358	0,168	35,580
41	11,686	3,456	0,173	35,121
42	11,933	3,556	0,178	34,651
43	12,181	3,656	0,183	34,169
44	12,428	3,758	0,188	33,675
45	12,675	3,860	0,193	33,170

leeftijd	latent OP67	latent PP	latent WZP	ingegaan PP
46	12,919	3,963	0,198	32,652
47	13,162	4,066	0,203	32,125
48	13,403	4,168	0,208	31,588
49	13,643	4,270	0,214	31,037
50	13,882	4,371	0,219	30,474
51	14,121	4,471	0,224	29,900
52	14,361	4,568	0,228	29,315
53	14,602	4,662	0,233	28,720
54	14,846	4,753	0,238	28,112
55	15,093	4,841	0,242	27,493
56	15,345	4,924	0,246	26,864
57	15,601	5,003	0,250	26,223
58	15,863	5,075	0,254	25,571
59	16,130	5,141	0,257	24,911
60	16,400	5,202	0,260	24,239
61	16,676	5,254	0,263	23,560
62	16,954	5,299	0,265	22,873
63	17,233	5,336	0,267	22,175
64	17,513	5,363	0,268	21,468
65	17,794	5,382	0,269	20,754
66	18,076	5,391	0,270	20,033
67	18,362	5,389	0,269	19,306
68	-	-	-	18,571
69	-	-	-	17,836
70	-	-	-	17,099
71	-	-	-	16,358
72	-	-	-	15,619
73	-	-	-	14,879
74	-	-	-	14,141
75	-	-	-	13,408
76	-	-	-	12,682
77	-	-	-	11,964
78	-	-	-	11,258

leeftijd	latent OP67	latent PP	latent WZP	ingegaan PP
79	-	-	-	10,567
80	-	-	-	9,889
81	-	-	-	9,234
82	-	-	-	8,602
83	-	-	-	7,993
84	-	-	-	7,411
85	-	-	-	6,852
86	-	-	-	6,323
87	-	-	-	5,828
88	-	-	-	5,369
89	-	-	-	4,935
90	-	-	-	4,534
91	-	-	-	4,174
92	-	-	-	3,835
93	-	-	-	3,526
94	-	-	-	3,244
95	-	-	-	2,990
96	-	-	-	2,761
97	-	-	-	2,555
98	-	-	-	2,372
99	-	-	-	2,210
100	-	-	-	2,067
101	-	-	-	1,942
102	-	-	-	1,832
103	-	-	-	1,735
104	-	-	-	1,651
105	-	-	-	1,578
106	-	-	-	1,514
107	-	-	-	1,459
108	-	-	-	1,410
109	-	-	-	1,369
110	-	-	-	1,333

Voorbeeld: Het pensioen van een 50-jarige deelnemer met 100 euro ouderdomspensioen vanaf leeftijd 67 plus 70 euro nog niet-ingegaan partnerpensioen en 20 euro nog niet-ingegaan wezenpensioen kan afgekocht worden voor $100,00 * 13,882 + 70,00 * 4,371 + 20,00 * 0,219 = 1.698,55$ euro.

De afkoopfactoren voor het ingegaan wezenpensioen zijn als volgt:

leeftijd	ingegaan WZP
0	22,434
1	21,687
2	20,926
3	20,149
4	19,358
5	18,554
6	17,736
7	16,904
8	16,059
9	15,199
10	14,326
11	13,438
12	12,536
13	11,620
14	10,691
15	9,748
16	8,792
17	7,824
18	6,844
19	6,108
20	5,362
21	4,607
22	3,845
23	3,078
24	2,309
25	1,538
26	0,769

3. Factoren voor de verschuiving van de pensioendatum (artikel 6.2)

De reglementaire pensioenleeftijd voor het ouderdomspensioen is 67 jaar. Het pensioenreglement biedt de mogelijkheid om dit pensioen te vervroegen. Voor de berekening van dit pensioen tellen in dat geval de deelnemersjaren mee tot de vervroegde pensioendatum. Verder zal op de vervroegde pensioendatum het opgebouwde pensioen met een actuariel bepaalde factor worden verlaagd, aangezien het pensioen over een langere periode moet worden uitgekeerd. In onderstaande tabel zijn deze actuariële vervroegingsfactoren opgenomen.

Bij de keuze voor vervroeging blijft de hoogte van het opgebouwde partnerpensioen en wezenpensioen ongewijzigd.

Ingangleeftijd	Vervroegingsfactor OP
66	0,947
65	0,897
64	0,852
63	0,810
62	0,771
61	0,734
60	0,700

Voorbeeld: 1.000 euro ouderdomspensioen met een pensioenleeftijd van 67 jaar kan op een leeftijd van 65 vervroegd worden naar $1.000 * 0,897 = 897$ euro levenslang ouderdomspensioen met een pensioenleeftijd van 65 jaar.

4. Factoren voor omzetting ouderdomspensioen in AOW-overbruggingspensioen (artikel 6.5)

Indien de (gewezen) deelnemer eerder met (deeltijd)pensioen gaat dan op de pensioenrichtdatum en hij op dat moment nog geen AOW ontvangt, heeft de (gewezen) deelnemer de mogelijkheid om een deel van het ouderdomspensioen om te zetten in een AOW-overbruggingspensioen. Dit laatste pensioen is bedoeld om het gemis van AOW te overbruggen in de periode van de vervroegde pensioendatum tot de ingangsdatum van de AOW. Een AOW-overbruggingspensioen is maximaal gelijk aan twee keer het AOW-bedrag voor een gehuwde zonder toeslag, inclusief vakantiegeld.

De factoren om levenslang direct ingaand ouderdomspensioen om te zetten in AOW-overbruggingspensioen zijn als volgt:

Eindleeftijd	67j3m	67j0m	66j8m	66j4m	66j0m	65j9m
Ingangslleeftijd						
67	71,760					
66	14,985	18,718	28,077	56,154		
65	8,670	9,746	12,974	16,201	19,429	25,905
64	6,239	6,753	7,867	8,982	10,096	12,605
63	4,952	5,257	5,832	6,408	6,983	7,848
62	4,157	4,360	4,716	5,071	5,427	5,873
61	3,617	3,763	4,007	4,250	4,494	4,770
60	3,228	3,338	3,516	3,695	3,873	4,062

Eindleeftijd	65j6m	65j3m	65j2m	65j1m	65j0m
Ingangslleeftijd					
67					
66					
65	38,858	77,716	116,574	233,148	
64	15,115	17,624	18,460	19,297	20,133
63	8,714	9,579	9,867	10,156	10,444
62	6,320	6,766	6,915	7,063	7,212
61	5,045	5,321	5,412	5,504	5,596
60	4,250	4,439	4,501	4,564	4,627

Voorbeeld: 1.000 euro ouderdomspensioen vanaf leeftijd 62 jaar kan op 62-jarige leeftijd ingevuld worden voor $1.000 * 4,360 = 4.360$ euro tijdelijk pensioen van 62 tot 67 jaar.

5. Factoren voor de variatie in de hoogte van het ouderdomspensioen (artikel 6.6)

De (gewezen) deelnemer heeft de keuze om vanaf de pensioendatum eerst een periode (maximaal 10 jaar) een hoog pensioen te ontvangen en daarna een laag pensioen of juist eerst een periode (maximaal 10 jaren) een laag pensioen te ontvangen en daarna een hoog pensioen.

Bij onderstaande factoren voor een hoog/laag pensioen geldt vanaf de pensioendatum eerst een hoog pensioen en daarna een laag pensioen dat 75% van het hoog pensioen bedraagt. Bij de keuze voor een laag/hoog pensioen geldt vanaf de pensioendatum eerst een laag pensioen dat 75% van het hoog pensioen bedraagt en daarna een hoog pensioen.

De factoren om levenslang direct ingaand ouderdomspensioen om te zetten in een tijdelijk hoog pensioen, gevolgd door een levenslang laag pensioen zijn als volgt:

Duur hoge uitkering	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ingangleeftijd										
67	1,309	1,286	1,264	1,243	1,223	1,204	1,185	1,168	1,152	1,137
66	1,310	1,288	1,266	1,246	1,226	1,208	1,190	1,173	1,158	1,143
65	1,311	1,289	1,268	1,249	1,230	1,212	1,194	1,178	1,163	1,148
64	1,312	1,291	1,271	1,251	1,233	1,215	1,198	1,182	1,167	1,153
63	1,312	1,292	1,273	1,254	1,236	1,219	1,202	1,187	1,172	1,158
62	1,313	1,293	1,274	1,256	1,239	1,222	1,206	1,190	1,176	1,162
61	1,314	1,295	1,276	1,258	1,241	1,225	1,209	1,194	1,180	1,166
60	1,314	1,296	1,278	1,260	1,244	1,228	1,212	1,198	1,184	1,170

Voorbeeld: Met behulp van de hoog/laag-constructie kan 1.000 euro direct ingaand ouderdomspensioen op 62-jarige leeftijd omgezet worden in een hoge tijdelijke uitkering tussen 62 en 67 jaar van $1.000 * 1,239 = 1.239$ euro en een lage levenslange uitkering vanaf leeftijd 67 jaar van $75% * 1.239 = 929,25$ euro.

De factoren om levenslang direct ingaand ouderdomspensioen om te zetten in een tijdelijk laag pensioen, gevolgd door een levenslang hoog pensioen zijn als volgt:

Duur lage uitkering	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ingangleeftijd										
67	1,014	1,028	1,043	1,058	1,073	1,088	1,103	1,118	1,133	1,148
66	1,014	1,027	1,041	1,056	1,070	1,085	1,099	1,114	1,128	1,143
65	1,013	1,026	1,040	1,054	1,068	1,082	1,096	1,110	1,124	1,138
64	1,013	1,025	1,038	1,052	1,065	1,079	1,092	1,106	1,119	1,133
63	1,012	1,025	1,037	1,050	1,063	1,076	1,089	1,102	1,115	1,129
62	1,012	1,024	1,036	1,048	1,061	1,073	1,086	1,099	1,112	1,124
61	1,011	1,023	1,035	1,047	1,059	1,071	1,083	1,096	1,108	1,120
60	1,011	1,022	1,034	1,045	1,057	1,069	1,081	1,093	1,105	1,117

Voorbeeld: Met behulp van de laag/hoog-constructie kan 1.000 euro direct ingaand ouderdomspensioen op 62-jarige leeftijd omgezet worden in een hoge levenslange uitkering vanaf 67 jaar van $1.000 * 1,061 = 1.061$ euro en een tijdelijke lage uitkering van 62 tot 67 jaar van $1.061 * 75% = 795,75$ euro.

6. Factoren voor de uitruil van ouderdomspensioen in extra partnerpensioen (artikel 6.4)

De (gewezen) deelnemer kan een gedeelte van het ouderdomspensioen bij tussentijdse beëindiging van het deelnemerschap en op de pensioendatum uitruilen om het partnerpensioen te verhogen. Bij het uitruilen van ouderdomspensioen ten behoeve van een hoger partnerpensioen geldt dat door de uitruil het partnerpensioen niet meer mag gaan bedragen dan 70% van het ouderdomspensioen.

De uitruilfactoren (ouderdomspensioen naar extra partnerpensioen) zijn als volgt:

Ingangslleeftijd	Uitruilfactor OP naar PP	Ingangslleeftijd	Uitruilfactor OP naar PP
67	3,408	43	3,332
66	3,353	42	3,356
65	3,306	41	3,381
64	3,266	40	3,407
63	3,230	39	3,433
62	3,199	38	3,460
61	3,174	37	3,487
60	3,153	36	3,514
59	3,137	35	3,542
58	3,126	34	3,571
57	3,118	33	3,600
56	3,116	32	3,629
55	3,118	31	3,659
54	3,123	30	3,690
53	3,132	29	3,720
52	3,143	28	3,751
51	3,158	27	3,783
50	3,176	26	3,814
49	3,195	25	3,846
48	3,215	24	3,879
47	3,237	23	3,913
46	3,260	22	3,949
45	3,284	21	3,986
44	3,307		

Voorbeeld: 1.000 euro ouderdomspensioen met pensioenleeftijd van 67 kan op een leeftijd van 62 uitgeruild worden naar $1.000 * 3,199 = 3.199$ euro niet-ingegaan partnerpensioen.

7. Factoren voor de uitruil van partnerpensioen in extra ouderdomspensioen (artikel 6.4)

De (gewezen) deelnemer kan het partnerpensioen geheel of gedeeltelijk op de pensioendatum uitruilen om het ouderdomspensioen te verhogen. De (gewezen) deelnemer met een partner heeft daarvoor de instemming nodig van de partner.

De uitruilfactoren (partnerpensioen naar extra ouderdomspensioen) zijn als volgt:

Ingangleeftijd	Uitruilfactor PP naar OP
67	0,293
66	0,282
65	0,271
64	0,261
63	0,251
62	0,241
61	0,231
60	0,222

Voorbeeld: 1.000 euro partnerpensioen kan op een leeftijd van 65 uitgeruild worden naar $1.000 * 0,271 = 271$ euro extra levenslang ouderdomspensioen met een pensioenleeftijd van 65 jaar.

Bijlage 2: Kerncijfers

In deze bijlage zijn de in enig jaar door het fonds vastgestelde kerncijfers opgenomen.

Het maximum pensioengevend salaris (artikel 3.2) bedraagt per:

01-01-2017	€ 103.317,-
01-01-2016	€ 101.519,-
01-01-2015	€ 100.000,-
01-01-2014	n.v.t.

De salariscgrens zijnde de gehanteerde franchise (artikel 3.3) bedraagt per:

01-01-2017	€ 36.425,-
01-01-2016	€ 36.154,-
01-01-2015	€ 35.244,-
01-01-2014	€ 35.553,-

Het afkoopgrensbedrag voor de afkoop van kleine pensioenen (artikel 8.6) bedraagt op jaarbasis per:

01-01-2017	€ 467,89
01-01-2016	€ 465,94
01-01-2015	€ 462,88
01-01-2014	€ 458,06